บทที่ 4 ผลการวิจัย

4.1 ผลการวิเคราะห์ปริมาตรการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการสร้างรูปทรงทดสอบ

การสร้างรูปทรงทดสอบทรงกรวย (Conical) โดยใช้เครื่องขึ้นรูปโลหะแผ่น ตามรูป 2 ที่มีความหลากหลายวัสดุทั้ง 5 ชนิด คือ 1) เหล็กเคลือบ (Galvanized Mild Steel) 2) ทองเหลือง (Brass) 3) ตะกั่ว และสังกะสี (Lead & Zinc) 4) ทองแดง (Copper) และ 5) อะลูมิเนียม (Aluminium) ตามรูปที่ 4.1

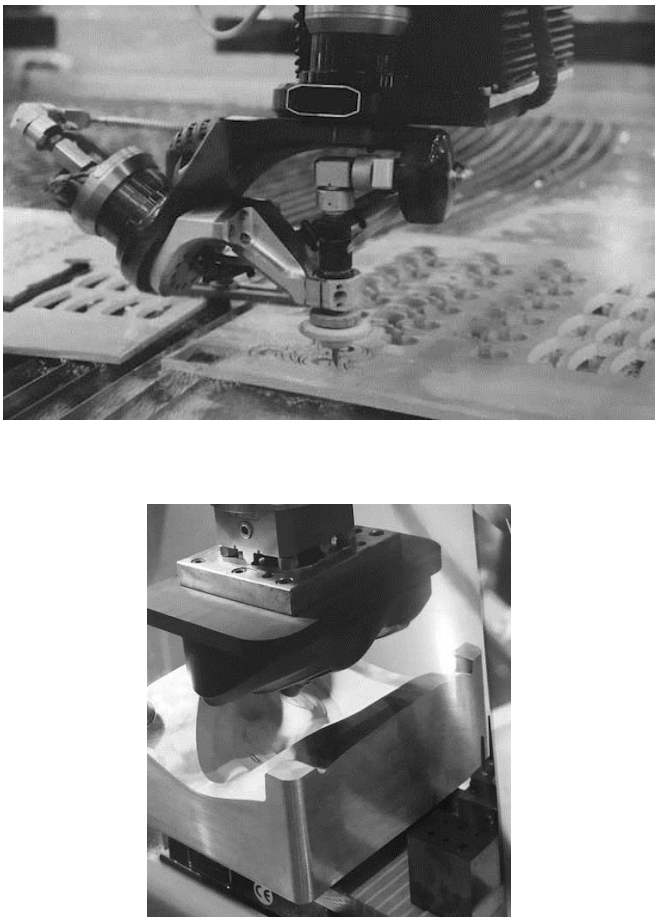

รูปที่ 4.1 แสดงการสร้างรูปทรงทดสอบด้วยเครื่องขึ้นรูปโลหะแผ่น
ที่มา: ผู้วิจัย (2556)

เพื่อวัดค่าพลังงานตลอดกระบวนการ PER (Process Energy Requirement) เป็นวัดปริมาณการปล่อยคาร์บอนในทางอ้อม (Energy Indirect Emission) เพื่อรวบรวม เป็นข้อมูลทางสถิตินั้น ใช้การทดลองทำซ้ำ 3 ครั้ง และนำมาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ตามตารางที่ 4.1

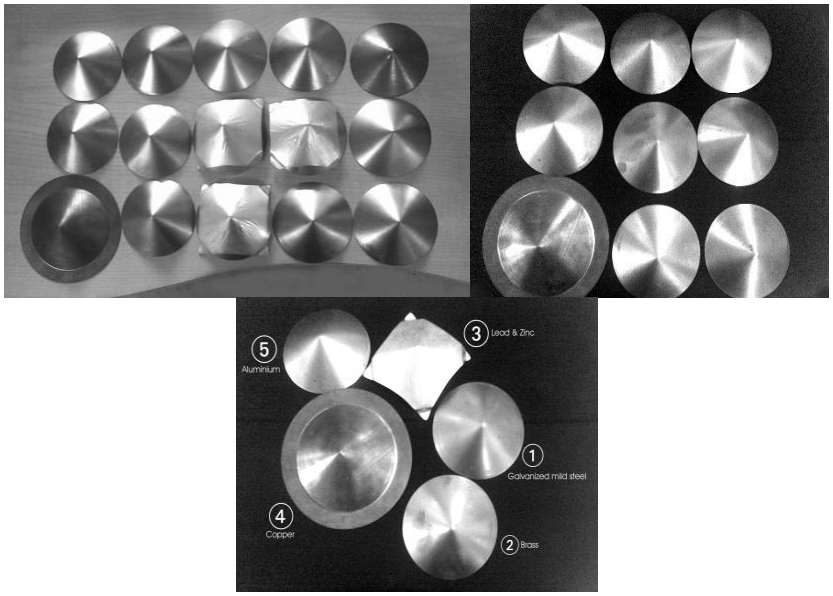

รูปที่ 4.2 แสดงผลการสร้างรูปทรงทดสอบทรงกรวย (Conical) ที่มีความหลากหลายวัสดุ
ที่มา: ผู้วิจัย (2556)

ตารางที่ 4.1 แสดงการสร้างรูปทรงทดสอบโดยวัดค่าพลังงานตลอดกระบวนการ (Process Energy Requirement: PER)

รูปทรงทดสอบความหนา 0.5 มม.		ทดสอบ 1	ทดสอบ 2	ทดสอบ 3	ค่าเฉลี่ย kWh/kg
1.	เหล็กเคลือบ (Galvanized Mild Steel)	10.45	10.60	10.50	**10.52**
2.	ทองเหลือง (Brass)	18.15	18.30	18.28	**18.24**
3.	ตะกั่ว และ สังกะสี (Lead & Zinc)	14.20	14.15	14.18	**14.18**
4.	ทองแดง (Copper)	27.30	27.25	27.28	**27.28**
5.	อะลูมิเนียม (Aluminium)	48.00	46.50	47.50	**47.33**

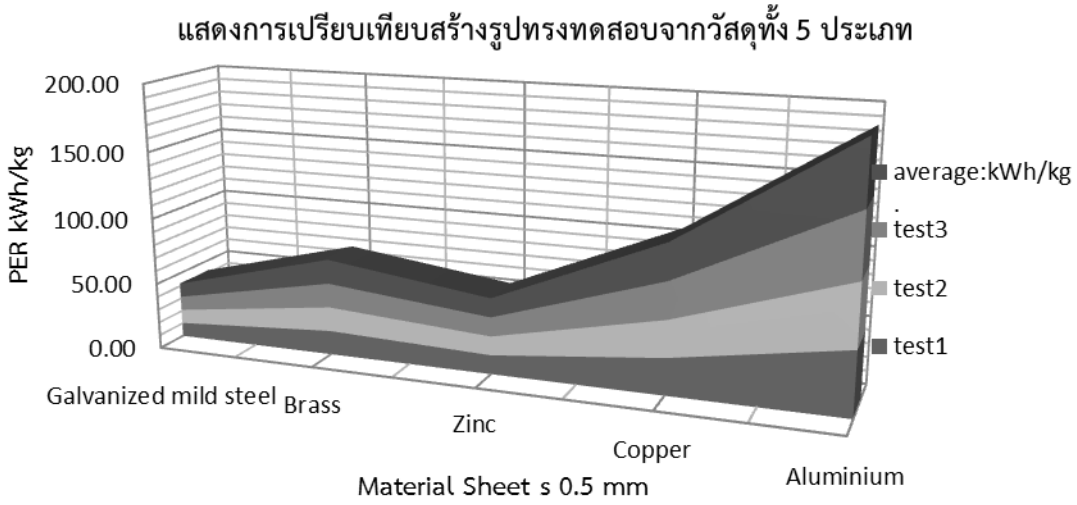

ที่มา: ผู้วิจัย (2556)

จากตารางที่ 4.1 แสดงการสร้างรูปทรงทดสอบโดยวัดค่าพลังงานตลอดกระบวนการ (Process Energy Requirement: PER)องวัสดุตัวอย่างทั้ง 5 ชนิด นั้นสามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังต่อไปนี้ กลุ่มที่มีค่าพลังงานตลอดกระบวนการ (PER) มีค่าต่ำ ช่วง10.00 – 20.00kWh/kg มี 3 วัสดุ คือ เหล็กเคลือบ (Galvanized Mild Steel) ตะกั่วและสังกะสี (Lead & Zinc) ทองเหลือง (Brass) กลุ่ มที่มีค่าพลังงานตลอดกระบวนการ (PER) มีค่าสูง ช่วง 25.00 – 50.00 kWh/kg มี 2 วัสดุ คือ ทองแดง (Copper) อะลูมิเนียม (Aluminium)

4.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบงานโลหะภัณฑ์ชุมชนระดับท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

ผลการรับฟังความต้องการจาก 3 กลุ่มชุมชนเป้าหมาย ที่เป็นช่างพื้นบ้านโดยใช้แบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์ความสอดคล้องของคำถาม ในแบบสอบถามนั้นมีความเข้าใจในการปรับลดปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (ก๊าซเรือนกระจก) โดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 40 ชุด เมื่อคำนวณ จำนวนน้อยสุดที่ยอมรับได้ควรเป็น 37 ตัวอย่าง ที่ความคาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05

$$n = \frac{40}{1+40(0.05)^2} = 36.3636$$

แต่จากการตอบกลับจากกลุ่มช่างมีทั้งหมด 38 ตัวอย่าง ดังนี้ 1) ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 20 ตัวอย่าง 2) ผลิตภัณฑ์พานดุนกลีบบัวถมเงิน สถานที่ กลุ่มเครื่องถมถนนชลวิถี จังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ตัวอย่าง 3) ผลิตภัณฑ์หล่อทองเหลือง สถานที่ กลุ่มหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง จังหวัดลพบุรี 14 ตัวอย่าง ซึ่งเป็นจำนวนการตอบกลับที่มากกว่าขนาดตัวอย่างน้อยสุดที่ยอมรับได้ และสามารถนำมาหาค่า ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

$$38 = \frac{40}{1+40(e)^2} \quad ; e = 0.0363$$

จากจำนวนแบบสอบถามที่ตอบกลับ มีระดับความเชื่อมั่น 0.9637 (ความคลาดเคลื่อน 0.0363) ดั้งนั้นข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามสามารถไปอธิบายในการทำวิธีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ QFD (Quality Function Deployment) มาเป็นวิธีเลือกวัสดุที่เหมาะสม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 4.2 แสดงความถี่ ความเหมาะสมของโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 20 ตัวอย่าง

ความเหมาะสมในการนำมาใช้งาน		ทองเหลือง (Brass)	เหล็กเคลือบ (Galvanized Mild Steel)	ตะกั่ว และ สังกะสี (Lead & Zinc)	ทองแดง (Copper)	อะลูมิเนียม (Aluminium)
1.	การนำมาเป็นวัตถุดิบ	12	9	4	**6**	**14**
2.	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	8	7	4	**2**	**2**
3.	พลังงานที่ต้องใช้ไป	4	9	4	**3**	**2**
4.	ความกว้างของช่วงวงชีวิตผลิตภัณฑ์	15	14	12	**18**	**16**
5.	ความง่ายในการบำรุงรักษา	14	12	16	**17**	**12**
6.	ศักยภาพการนำกลับมาใช้ซ้ำ	11	11	2	**2**	**4**
7.	เป็นวัตถุดิบหมุนเวียนใช้ใหม่	15	9	16	**17**	**14**

ตารางที่ 4.3 แสดงความถี่ ความเหมาะสมของโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์พานดุนกลีบบัวถมเงิน สถานที่ กลุ่มเครื่องถม ถนนชลวิถี จังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ตัวอย่าง

ความเหมาะสมในการนำมาใช้งาน		ทองเหลือง (Brass)	เหล็กเคลือบ (Galvanized Mild Steel)	ตะกั่ว และ สังกะสี (Lead & Zinc)	ทองแดง (Copper)	อะลูมิเนียม (Aluminium)
1.	การนำมาเป็นวัตถุดิบ	**4**	**1**	**1**	**0**	**2**
2.	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	**1**	**1**	**1**	**0**	**1**
3.	พลังงานที่ต้องใช้ไป	**1**	**1**	**1**	**1**	**0**
4.	ความกว้างของช่วงวงชีวิตผลิตภัณฑ์	**3**	**1**	**3**	**2**	**3**
5.	ความง่ายในการบำรุงรักษา	**0**	**3**	**2**	**2**	**2**
6.	ศักยภาพการนำกลับมาใช้ซ้ำ	**2**	**1**	**0**	**0**	**1**
7.	เป็นวัตถุดิบหมุนเวียนใช้ใหม่	5	0	2	**3**	**1**

ตารางที่ 4.4 แสดงความถี่ ความเหมาะสมของโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์หล่อทองเหลือง สถานที่ กลุ่มหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง จังหวัดลพบุรี 14 ตัวอย่าง

ความเหมาะสมในการนำมาใช้งาน		ทองเหลือง (Brass)	เหล็กเคลือบ (Galvanized Mild Steel)	ตะกั่ว และ สังกะสี (Lead & Zinc)	ทองแดง (Copper)	อะลูมิเนียม (Aluminium)
1.	การนำมาเป็นวัตถุดิบ	**11**	**6**	**2**	**2**	**8**
2.	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	7	7	2	**2**	**2**
3.	พลังงานที่ต้องใช้ไป	3	5	3	**3**	**1**
4.	ความกว้างของช่วงวงชีวิตผลิตภัณฑ์	13	9	9	**13**	**12**
5.	ความง่ายในการบำรุงรักษา	10	9	14	**13**	**9**
6.	ศักยภาพการนำกลับมาใช้ซ้ำ	12	6	2	**3**	**3**
7.	เป็นวัตถุดิบหมุนเวียนใช้ใหม่	12	7	13	**11**	**9**

ตารางที่ 4.5 แสดงความถี่รวม ความเหมาะสมของโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน กลุ่มผลิตภัณฑ์หล่อทองเหลือง สถานที่ กลุ่มหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง 38 ตัวอย่าง

ความเหมาะสมในการนำมาใช้งาน		ทองเหลือง (Brass)	เหล็กเคลือบ (Galvanized Mild Steel)	ตะกั่ว และ สังกะสี (Lead & Zinc)	ทองแดง (Copper)	อะลูมิเนียม (Aluminium)
1.	การนำมาเป็นวัตถุดิบ	27	16	7	8	24
2.	ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	16	15	7	4	5
3.	พลังงานที่ต้องใช้ไป	8	15	8	7	3
4.	ความกว้างของช่วงวงชีวิตผลิตภัณฑ์	31	24	24	33	31
5.	ความง่ายในการบำรุงรักษา	24	24	32	32	23
6.	ศักยภาพการนำกลับมาใช้ซ้ำ	25	18	4	5	8
7.	เป็นวัตถุดิบหมุนเวียนใช้ใหม่	32	16	31	31	24

จากตารางที่5 แสดงความถี่รวมของทั้ง3พื้นที่ 1)กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา2) กลุ่มเครื่องถม ถนนชลวิถี จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 3)กลุ่มหัตถกรรมเครื่องทองเหลือง จังหวัดลพบุรี เพื่อหา ความเหมาะสมของโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน สามารถแปลเป็นระดับค่าความเหมาะสมเพื่อเป็นโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชนได้ 5ระดับ ดังต่อไปนี้

ช่วงความถี่ 38-31 มีระดับค่าความเหมาะสมเพื่อเป็นโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน อยู่ในระดับ5 ค่ามากที่สุด
ช่วงความถี่ 30-23 มีระดับค่าความเหมาะสมเพื่อเป็นโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน อยู่ในระดับ4 ค่ามาก
ช่วงความถี่ 22-15 มีระดับค่าความเหมาะสมเพื่อเป็นโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน อยู่ในระดับ3 ค่าปานกลาง
ช่วงความถี่ 14-7 มีระดับค่าความเหมาะสมเพื่อเป็นโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน อยู่ในระดับ2 ค่าน้อย
ช่วงความถี่ 6-1 มีระดับค่าความเหมาะสมเพื่อเป็นโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน อยู่ในระดับ1 ค่าน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.6 แสดงความเหมาะสมของโลหะแผ่นเพื่อเป็นโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน

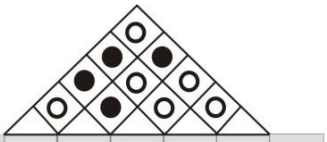

ประเภทโลหะหนา0.50mm / เงื่อนไข	Bra.	Gal.	L&Z.	Cop.	Alu.	ระดับความสำคัญ
การนำมาเป็นวัตถุดิบ Raw material availability	4	3	2	2	4	1.
ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม Environmental impact	3	3	2	1	1	2.
พลังงานที่ต้องใช้ไป Embodied energy	2	3	2	2	1	2.
ความกว้างช่วงวงชีวิตผลิตภัณฑ์ Product life span	5	4	4	5	5	1.
ความง่ายในการบำรุงรักษา Freedom from maintenance	4	4	5	5	4	2.
ศักยภาพการนำกลับมาใช้ซ้ำ Product re-use potential	4	3	1	1	2	1.
เป็นวัตถุดิบหมุนเวียนใช้ใหม่ Material recyclability	5	3	5	5	4	1.
	36	33	31	29	27	

ความสัมพันธ์ระหว่างประเภทโลหะ
- ● สัมพันธ์ (Relation)
- ○ ไม่สัมพันธ์ (Non-relation)

ประเภทโลหะหนา0.50mm
Bra. ทองเหลือง (Brass)
Gal. เหล็กเคลือบผิว (Galvanized mild steel)
L&Z. ตะกั่ว และ สังกะสี (Lead and Zinc)
Cop. ทองแดง (Copper)
Alu. อะลูมิเนียม (Aluminium)

ระดับความสำคัญ
1. ระดับปกติ
2. ระดับพิเศษ

ระดับค่าความเหมาะสมเพื่อเป็นโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน
5 มากที่สุด
4 มาก
3 ปานกลาง
2 น้อย
1 น้อยที่สุด

ที่มา: ผู้วิจัย (2556)

เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมในการนำมาเป็นวัตถุดิบในการผลิตเป็นภาชนะโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน โดยการคัดเลือกด้วยวิธีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ (Quality Function Deployment: QFD)มาเป็นวิธีเลือกวัสดุที่เหมาะสมตามตารางที่ 2 เพื่อนำมาพัฒนาสร้างต้นแบบที่สามารถต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ โดยพิจารณา 7 ด้าน ดังนี้ 1) การนำมาเป็นวัตถุดิบ 2) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม 3) พลังงานที่ต้องใช้ไป 4) ความกว้างของช่วงวงชีวิตผลิตภัณฑ์ 5) ความง่ายในการบำรุงรักษา 6) ศักยภาพการนำกลับมาใช้ซ้ำ 7) เป็นวัตถุดิบหมุนเวียนใช้ใหม่ จากการพิจารณา พบว่าวัตถุดิบจากแผ่นทองเหลือง (Brass) มีความเหมาะสมในการผลิตโลหะภัณฑ์เกื้อกูลชุมชน จากวัตถุดิบโลหะทั้ง 5 ชนิด

4.3 ผลการจัดทำต้นแบบโลหะภัณฑ์

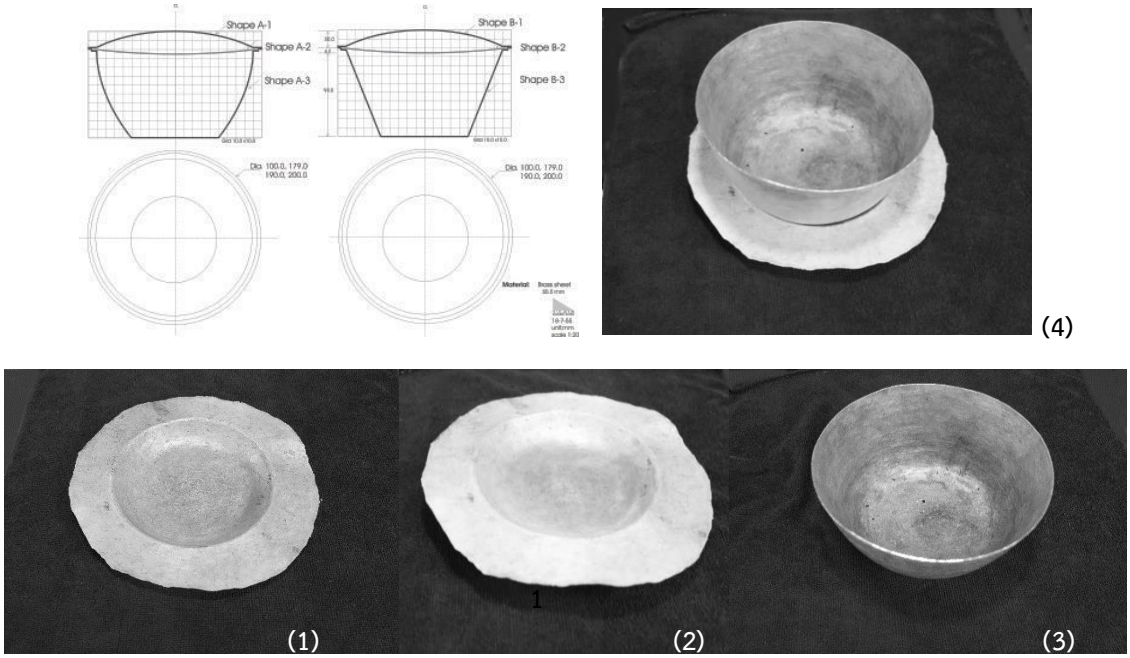

รูปที่ 4.3 แสดงกระบวนผลิตชิ้นงานต้นแบบโลหะภัณฑ์
ที่มา: ผู้วิจัย (2556)

การขึ้นรูปชิ้นงานต้นแบบโลหะภัณฑ์ ตามรูปที่ 4.3 เพื่อเป็นโถภาชนะพานรองโลหะภัณฑ์ทองเหลือง 1) เริ่มขึ้นรูปทรงสูงจากแผ่นทองเหลือง หนา 5.0 มิลเมตร โดยการใช้ฆ้อนหัวกลมตีไล่เม็ดบนทั่งโลหะ 2) ตีแผ่ขอบแผ่นทองเหลืองด้วยฆ้อนหัวแบนเพื่อขยายขอบให้กว้างขึ้น 3) นำชิ้นงานเข้าเครื่องขึ้นรูปหมุนเพื่อให้ได้ทรงสูง (Deep Draw) 4) ชิ้นส่วนฐานทำเช่นเดียวกับชิ้นโถบน แต่ลดขนาดตามส่วนของแบบตามรูปประกอบ

การดำเนินการจัดทำต้นแบบโลหะภัณฑ์ ตามรูปที่ 4 โดยควบคุม 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) ควบคุมการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงในการหลอมละลายของวัตถุดิบ 2) ควบคุมการใช้ไฟฟ้าในช่วงระหว่างการดำเนินการ 3) ควบคุมการขนส่ง การแจกจ่าย และ 4) การจัดการซากและของเสียของระบบ โดย คณะทำงานกำหนดแบบและออกแบบชิ้นงานโดยลดจำนวนชิ้นส่วนของโลหะภัณฑ์จากต้นแบบทำโถภาชนะโลหะภัณฑ์ที่รวมส่วนฐานและตัวโถตามข้อเสนอแนะของกลุ่มช่างพื้นบ้าน (ช่วงวิเคราะห์ปรับลดก๊าซเรือนกระจก) เป็นชิ้นงานเดียวกันตามรูปที่ 5 โถภาชนะพานรองโลหะภัณฑ์ต้นแบบ

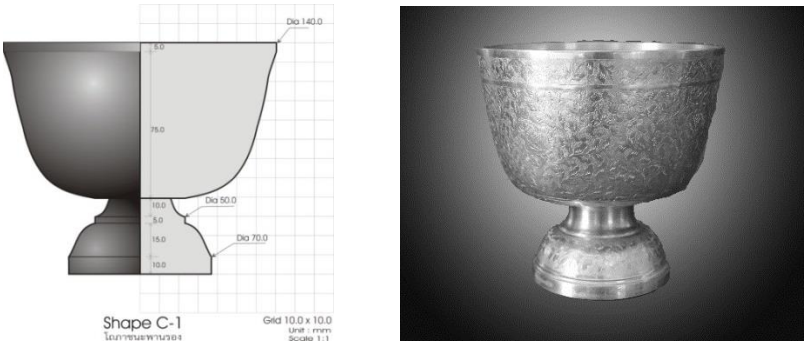

รูปที่ 4.4 โถภาชนะพานรองโลหะภัณฑ์ต้นแบบ
ที่มา: ผู้วิจัย (2556)

การดำเนินการจัดทำต้นแบบโลหะภัณฑ์ ตามรูปที่4.4 โดยควบคุม4ปัจจัย ดังนี้ 1)ควบคุมการเผาไหม้ของเชื้อเพลิงในการหลอมละลายของวัตถุดิบ 2)ควบคุมการใช้ไฟฟ้าในช่วงระหว่างการดำเนินการ 3)ควบคุมการขนส่งการแจกจ่าย และ 4)การจัดการซากและของเสียของระบบ โดย คณะทำงานกำหนดแบบและออกแบบชิ้นงานโดยลดจำนวนชิ้นส่วนของโลหะภัณฑ์จากต้นแบบทำโถภาชนะโลหะภัณฑ์ที่รวมส่วนฐานและตัวโถ เป็นชิ้นงานเดียวกัน ตามรูปที่4.5

รูปที่4.5 โถภาชนะ**พานรอง**โลหะภัณฑ์ต้นแบบ